

DAR ROZUMU

Jít proti proudu

„Víra, která učí myslet i bez toho, že bychom věřili, je pro člověka lepší než víra, která učí věřit bez přemýšlení.“ (C. M. Martini)

(6. – 9. třída ZŠ)

Katecheze č. 8 z cyklu „Dary Ducha svatého“

Krátce pro katechetu

Inteligentní je ten, kdo umí věci nejen vidět, ale také chápat a spojovat. To je úplný protiklad povrchnosti. Je totiž třeba se naučit klást otázky a odmítat logiku zdání. Je třeba *intus legere*: vnímat uvnitř, chápat do hloubky, číst mezi řádky.

Dar rozumnosti je něco zcela jiného, než k čemu se často směřuje dnes: předvádění se, kultura viděného, která dráždí smysly, za každou cenu být mladí a krásní, nutnost někde zazářit... Tato povrchnost způsobuje neschopnost rozlišovat, poznávat rozdíly a podle toho i jednat.

Dar rozumu nás uschopňuje vidět nekonvenčně; díky tomu se v nás také může rozžehnout víra.

Onen římský setník

Nejkrásnější biblický příklad nevzešel z rafinovaných diskuzí saducejů a farizejů a jejich jemného rozlišování. Nejkrásnější biblický příklad nám dal římský setník, který toho možná věděl nejméně. Uměl však „číst“ v událostech a zvolal: „To byl opravdu Syn Boží!“ (Mk 15,39)

Dar rozumu nám, stejně jako učedníkům jdoucím do Emauz, také otevírá smysl Písma. Díky tomu v církvi mluvíme o „inteligenci“ chápat Písmo, která nevyžaduje tolik vzdělanost, jako spíše vstup do biblické dynamiky, ve které objevíme, kdo jsme, a to v souladu s Písmem. Tak díky stránkám Bible lépe poznáme Ježíše.

A musíme zmínit ještě jeden pojem: dar rozumu má také co do činění s humorem. Jenom ten, kdo je inteligentní se umí smát, zvláště sám sobě.

Úvodní aktivita – hra „Co mi to připomíná...“

Hráče rozdělíme na družstva s přiměřeným počtem členů a pro každou skupinu připravíme jeden povlak na polštář, každý se shodným obsahem, papír a tužku. Vhodnými předměty, které do povlaku dáme, jsou věci s typickým tvarem (lžice, hřeben, kolíček na prádlo), ale i něco, co se lehce poznat nedá. Zavázané povlaky rozdejte družstvům – mají 60 sekund na to, aby její členové povlak ohmatali a zkusili zjistit, co je uvnitř. Po uplynutí časového limitu povlaky sebereme a družstva musí sestavit na papír co nejpřesnější seznam obsahu povlaku. Vítězí družstvo s nejúplnějším seznamem. K přechodu k tématu využijte úvahu na téma, jak lze poznat něco, co není úplně zřejmé vidět?

Příběh

Budeme si dnes vyprávět příběh jednoho opravdu bystrého chlapce: byl jím Josef, syn Jakuba a Ráchel (Gn 37,1; 50,26).

Vyprávíme jeho příběh, přičemž se můžeme zastavit u pasáže s výkladem snů. Přeložíme dětem rovněž sny číšníka a pekaře (Gen 40) a faraona (Gen 41) a požádáme je, aby navrhly jejich výklad.

Společný rozhovor – pracovní list

Pro uzavření cyklu pracovních listů o darech Ducha svatého jsme zvolili malý výběr humoru, který je možné použít na konci setkání.

Nejdřív však hovoříme s dětmi o následujících dvou krátkých textech:

Etymo

Slova inteligentní, intelligence a intelekt pochází všechna ze stejného kořene: ze dvou latinských slov: *intus* a *legere*, které znamenají uvnitř a sebrat, vybrat. Samozřejmě ten, kdo je inteligentní umí také pochopit to podstatné a vybrat to, co je nejdůležitější... a všechno držet pohromadě. Prakticky „číst uvnitř“ znamená vidět jako pod rentgenem.

Syntéza

Inteligentní je ten, kdo umí věci nejen vidět, ale také chápat a spojovat. Opakem je být povrchní. Inteligentní je ten, kdo umí jít do hloubky a v případě nutnosti jde také proti proudu. Inteligentní je ten, kdo za slovy vidí ono jediné Slovo.

Takto souvisí intelligence s vírou. Víra nemůže vytvářet nic menšího než intelekt: Bůh po nás nechce, abychom byli hloupí!

Závěrečná modlitba

Modlitbu můžeme uvést například takto: „Žádat o dar intelligence neznamena prosit: Pane, dej, aby mi dobře dopadl test z matematiky. Prosit o tento dar znamená modlit se spíš: Pane, dej, abych pochopil tvá slova: ať osvítl můj život, dej mi, abych skutečně viděl.“

K modlitbě můžeme využít verše ze žalmu 119: „Světlem pro mé kroky je tvé slovo.“ (Ž 119,105-112)

Autor: Maria Grazia Ciravegna a Francesco Cravero.

Překlad a úpravy z Dossier Catechista 8/2015 – 2016 David Žofák a Lenka Jeřábková.

VTIPY A BONMOTY

Dar rozumu... je smysl pro humor

Syntéza

- Intelligence je schopnost nechat mluvit něm věci: archeologický nález, medicínský objev; buňka v mikroskopu, rukopis pod mikroskopem.

- Podobné je to také s knihou nebo třeba s SMSkou: samy o sobě nemluví!

A tak je to i s Biblí: abychom jí dokázali číst, potřebujeme inteligenci.

A tu musíme mít také proto, abychom se mohli smát.

Aktivita

- Můžeme se potěšit tímto malým výběrem vtipů a bonmotů otců pouště.

- Kromě čtení si je můžeme zahrát, nakreslit, vymyslet další, vzpomenout si na vtipy z předešlých hodin (s jakým darem Ducha byly spojené?) nebo vysvětlit, proč se jim smějeme.

Smajlík

Abba Kalixt se po cestě do Smyrny ztratil a ocitnul se v pustině. Po nějaké době se před ním nečekaně objevil nějaký poutník. Abba Kalixt se zaradoval: „Promiň, bratře,“ zeptal se ho, „mohl bys mi ukázat cestu do Smyrny?“. „Ale tu zná přece každé osel!“, odpověděl neomaleně. „Právě proto jsem se zeptal tebe!“ (R. Kern)

Smajlík extra/3

„Tady zakončím svůj dopis,“ napsal jednou abba Daniel jinému bratrovi, „protože je mi taková zima na nohy, že nemůžu držet v ruce pero.“

Smajlík extra/4

Jednou se zeptali jednoho starce: „Abba, proč se vždycky díváš z okna, když tvůj bratr z cely zpívá žalmy?“ „Nechci, aby si někdo myslel, že ho mučím!“

Smajlík extra/1

Jednoho dne řekl abba Pambo: „To málo, co vím, je díky mé hlouposti!“

Smajlík extra/2

Když abba Ermet viděl, jak málo mu dala studia z jeho mládí v Alexandrii, zvolal: „Jestli se narodím ještě jednou, tak se přihlásím do školy pro hlupáky.“

Smajlík extra/5

I mezi otců pouště byli jako všude bratři, které trápilo zdraví.

Jedním z nich byl Dioskorid, který obvykle každý týden navštěvoval abba Eliáše.

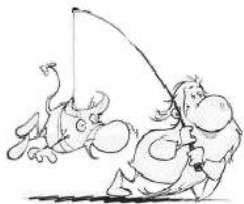
Ten byl velmi trpělivý a chápavý, a tak se vždy nejdříve zeptal na jeho zdraví. A Dioskorid určitě řekl: „Mám pocit, že mi žaludek rozežírá tisíce mravenců.“

Nebo: „Zdá se mi, jako bych měl v hlavě nějaký mrak.“ A jindy: „Moje kosti jsou slabé jako rákosí.“ Abba Eliáš to s ním vždycky probral a nabádal ho, aby vše odevzdal Bohu. Jednou se Dioskorid neobjevil celý měsíc. Abba Eliáš už byl celý nespokojený, a když se pak konečně objevil, ptal se ho: „Bál jsem se o tebe, stalo se něco?“ „Ne, byl jsem nemocný...“

VTIPY A BONMOTY

Dar rozumu... je smysl pro humor

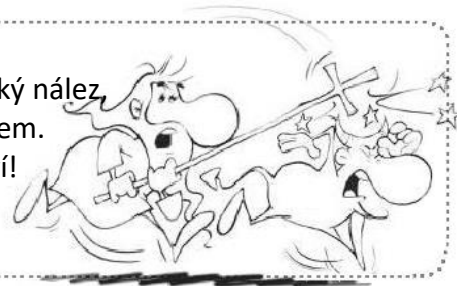
Syntéza

- Intelligence je schopnost nechat mluvit němé věci: archeologický nález, medicínský objev; buňka v mikroskopu, rukopis pod mikroskopem.

- Podobné je to také s knihou nebo třeba s SMSkou: samy o sobě nemluví!

A tak je to i s Biblí: abychom jí dokázali číst, potřebujeme inteligenci.

A tu musíme mít také proto, abychom se mohli smát.

Aktivita

- Můžeme se potěšit tímto malým výběrem vtipů a bonmotů otců pouště.
- Kromě čtení si je můžeme zahrát, nakreslit, vymyslet další, vzpomenout si na vtipy z předešlých hodin (s jakým darem Ducha byly spojené?) nebo vysvětlit, proč se jim smějeme.

Smajlík

Abba Kalixt se po cestě do Smyrny ztratil a ocitnul se v pustině. Po nějaké době se před ním nečekaně objevil nějaký poutník. Abba Kalixt se zaradoval: „Promiň, bratře,“ zeptal se ho, „mohl bys mi ukázat cestu do Smyrny?“. „Ale tu zná přece každéj osel!“, odpověděl neomaleně. „Právě proto jsem se zeptal tebe!“ (R. Kern)

Smajlík extra/3

„Tady zakončím svůj dopis,“ napsal jednou abba Daniel jinému bratrovi, „protože je mi taková zima na nohy, že nemůžu držet v ruce pero.“

Smajlík extra/4

Jednou se zeptali jednoho starce: „Abba, proč se vždycky díváš z okna, když tvůj bratr z cely zpívá žalmy?“ „Nechci, aby si někdo myslel, že ho mučím!“

Smajlík extra/1

Jednoho dne řekl abba Pambo: „To málo, co vím, je díky mé hlouposti!“

Smajlík extra/2

Když abba Ermet viděl, jak málo mu dala studia z jeho mládí v Alexandrii, zvolal: „Jestli se narodím ještě jednou, tak se přihlásím do školy pro hlupáky.“

Smajlík extra/5

I mezi otců pouště byli jako všude bratři, které trápilo zdraví.

Jedním z nich byl Dioskorid, který obvykle každý týden navštěvoval abba Eliáše.

Ten byl velmi trpělivý a chápavý, a tak se vždy nejdřív zeptal na jeho zdraví. A Dioskorid určitě řekl: „Mám pocit, že mi žaludek rozežírá tisíce mravenců.“

Nebo: „Zdá se mi, jako bych měl v hlavě nějaký mrak.“ A jindy: „Moje kosti jsou slabé jako rákosí.“ Abba Eliáš to s ním vždycky probral a nabádal ho, aby vše odevzdal Bohu. Jednou se Dioskorid neobjevil celý měsíc. Abba Eliáš už byl celý nespokojený, a když se pak konečně objevil, ptal se ho: „Bál jsem se o tebe, stalo se něco?“ „Ne, byl jsem nemocný...“

Ilustrace: M. FABRIZIO ZUBANI